

Analiza preliminară a Impactului de Reglementare

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ)	Proiectul Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic
Data:	12 februarie 2019
Autoritatea administrației publice autor:	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	Departamentul reglementări
Persoana responsabilă și informația de contact:	1. Daniel Chiviriga - șef secție energie electrică și regenerabile, Departamentul Reglementări, Tel:022852934, dchiviriga@anre.md . 2. Veaceslav Țurcanu - consultant principal, secția energie electrică și regenerabile, Departamentul Reglementări, Tel:022852934, vturcanu@anre.md ;
Componentele analizei impactului de reglementare	
1. Stabilirea complexității analizei impactului de reglementare	
Criteriul	Punctajul (de la 1 la 3)
Nivelul de interes public față de intervenția propusă	2
Gradul de inovație al intervenției propuse	1
Mărimea potențialelor impacturi ale inițiativei propuse	2
TOTAL	5
<u>Argumentare/descifrarea succintă a punctajului atribuit:</u>	
Intervenția dată nu necesită o analiză complexă.	
a) 2 - nivel de interes public mediu, deoarece proiectul de modificare a Regulamentului dat va fi aplicabil pentru un grup al unui sector economic (participanții la piața angro a energiei electrice).	
b) 1 - intervenția nu este nouă, în mare parte deja existentă în cadrul normativ (Hotărârea ANRE nr.353/2016 din 27.12.2016), necesitatea intervenției fiind stabilită în Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energie electrică;	
c) 2 - Intervenția ar putea afecta neesențial o parte mai mare a unui sector economic (participanții la piața angro a energiei electrice).	
2. Definirea problemei	
Organizarea unei piețe interne a energiei pe deplin funcțională și interconectată este crucială pentru îndeplinirea obiectivelor de menținere a securității aprovizionării cu energie, de creștere a competitivității și de asigurare a faptului că toți consumatorii pot achiziționa energie la prețuri accesibile.	
Asigurarea unei piețe funcționale a energiei electrice și, în special, a alocării capacității rețelelor și a altor active asociate alimentării cu energie electrică reprezintă un element esențial pentru securitatea aprovizionării cu energie electrică, pentru competitivitatea economică și pentru bunăstarea cetățenilor.	
Pentru a realiza o piață a energiei electrice cu adevărat integrată, trebuie continuată armonizarea la nivel regional a normelor actuale privind alocarea capacităților, gestionarea	

congestiilor și comerțul cu energie electrică.

Odată cu aprobarea Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE (în continuare Agenție) nr. 353 din 27 decembrie 2016 au fost stabilite norme echitabile pentru alocarea capacității interconexiunilor disponibile între sistemul electroenergetic al Republicii Moldova și sistemele electroenergetice ale țărilor vecine, în vederea realizării schimburilor transfrontaliere de energie electrică în condiții egale, transparente și nediscriminatorii pentru toți participanții la piața energiei electrice, precum și norme privind gestionarea congestiei pe interconexiuni, astfel, fiind create premise pentru creșterea concurenței pe piața națională a energiei electrice.

Luând în considerare că scopul, implementarea cerințelor Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE (în continuare Agenție) nr. 353 din 27 decembrie 2016 este de a facilita fluxurile transfrontaliere de energie, implementarea cerințelor poate avea loc doar în cazul în care cerințele stabilite în regulamentul în cauză corespund celor aplicate în țările vecine, în caz contrar, schimburile transfrontaliere de energie fiind condiționate de norme diferite, care pot fi chiar contrare una alteia, procedura de schimb a fluxurilor de energie, astfel, fiind periclitată.

Elaborarea și implementarea unor noi norme echitabile pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică va determina ameliorarea climatului concurențial pe piața internă a energiei electrice, luând în considerație caracteristicile specifice ale pieței naționale și regionale, precum și aderarea în perspectivă a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la sistemul comunitar ENTSO de energie electrică.

De menționat, că aderarea la sistemul ENTSO va permite efectuarea de schimburi comerciale și furnizarea transfrontalieră de energie electrică cu statele UE, asigurând o gestionare optimă a rețelei de transport a energiei electrice.

Luând în considerare că noile Reguli ale pieței energiei electrice, ce urmează a fi elaborate în conformitate cu prevederile Legii nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, trebuie să includă prevederi pentru piețele pe termen scurt (piața zilei următoare și piața intrazilnică), Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic trebuie să stabilească modalitatea de alocare a capacităților de transport inclusiv pentru aceste piețe.

În afară de aceasta, în scopul cuplării unice la nivel regional a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice, pentru crearea unui sistem eficient de alocare a capacităților și de gestionare a congestiilor, care să faciliteze comerțul cu energie, permițând utilizarea mai eficientă a rețelei și creșterea concurenței, în beneficiul consumatorilor, este necesar de stabilit norme minime armonizate la nivel regional.

În vederea implementării cuplării unice a piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice, capacitatea transfrontalieră disponibilă trebuie să fie calculată într-o manieră coordonată de către operatorul sistemului de transport din Republica Moldova și operatorii de transport și de sistem din țările vecine. În acest scop, aceștia ar trebui să stabilească un model comun de rețea, inclusiv estimări privind producerea de energie, consumul și capacitatea interconexiunilor pentru fiecare oră.

Calculul capacităților pentru intervalele de timp ale pieței pentru ziua următoare și ale pieței intrazilnice ar trebui să fie coordonat între operatorii de sistem pentru a se asigura fiabilitatea calculului capacităților și punerea la dispoziție pe piață a capacității optime. Astfel, trebuie stabilite metodologii comune de calcul al capacităților regionale în vederea definirii datelor de intrare, a metodei de calcul și a cerințelor de validare.

Regulamentul existent ia în considerare doar licitațiile anuale și lunare și nu se referă la schimburile de date pentru ziua următoare. Toate dispozițiile necesare pentru ziua următoare, și modalitatea de returnare a drepturilor de transmisie pe termen lung, trebuie incluse în noul regulament. Suplimentar, noul regulament care va fi elaborat trebuie să fie aplicabil în întregime unei interconexiuni cu curent continuu, cum este cea planificată cu România, și să includă condițiile necesare pentru a trata caracteristicile specifice acestei interconexiuni.

Având în vedere cele specificate mai sus, cadrul legislativ secundar actual se confruntă cu

următoarele probleme:

- Nu sunt stabilite prevederi referitoare la tranzacțiile pentru ziua următoare, aceste prevederi sunt esențiale pentru a continua acordurile transfrontaliere care urmează să fie puse în aplicare cu țările din regiune. În caz contrar aceasta va crește prețul energiei comercializate prin faptul că ofertanții vor include în cadrul licitațiilor costuri pentru capacitatea oferită pe termen lung, condiționalități și elemente de cost care să asigure riscurile cauzate de incertitudinea valorii capacității pe intervale de timp scurte.
- Nu este stabilit un proces care ar susține dezvoltarea piețelor de energie electrică pe termen scurt, și implicit, creșterea eficienței costurilor.
- Regulamentul existent nu include suficiente detalii privind asigurările, garanțiile și procedurile de rezervă care trebuie puse în aplicare pentru licitații, privind returnarea și transferul drepturilor de transmitere. Acestea trebuie îmbunătățite pentru a reprezenta mai bine cerințele stabilite.
- Cu toate că normele prevăd informarea operatorului cu privire la utilizarea capacității alocate, acest fapt nu prevede nici o procedură explicită a modului de nominalizare pentru orizonturile de timp ce corespund piețelor de energie electrică pe termen scurt.
- Ținând cont că scopul final al Republicii Moldova este integrarea în piața energiei electrice a Uniunii Europene regulile privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor trebuie să urmeze structura reglementărilor privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor stabilite la nivel european.

3. Stabilirea obiectivelor

Aprobarea și aplicarea proiectului Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic urmează să asigure implementarea și respectarea obligațiilor Republicii Moldova ce reies din aquis-ul comunitar al Comunității Energetice și realizarea următoarelor obiective:

- respectarea angajamentelor Republicii Moldova în calitate de țară membră la TCE;
- actualizarea actului normativ cheie, necesar pentru desfășurarea activității operatorilor sistemelor de transport în contextul obligativității acestora de a gestiona congestiile care pot apărea în sistemul de transport al energiei electrice, astfel creând un cadru normativ predictibil pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică;
- promovarea concurenței la comercializarea energiei electrice;
- asigurarea utilizării optime a infrastructurii de transport;
- asigurarea securității alimentării cu energie electrică;
- optimizarea alocării capacităților interzonale;
- asigurarea unui tratament echitabil și nediscriminatoriu pentru participanții la piața energiei electrice;
- asigurarea și îmbunătățirea transparenței și fiabilității informațiilor;
- contribuția la funcționarea și dezvoltarea eficientă și pe termen lung a sistemului de transport al energiei electrice și a sectorului energiei electrice;
- crearea premiselor pentru formarea unei piețe echitabile și ordonate și a unei modalități de formare a prețurilor echitabile și ordonate;
- acces nediscriminatoriu la capacitatea interzonală;
- ajustarea bazei normative necesare pentru a asigura o cooperare mai strânsă dintre operatorii de sistem din RM și operatorii de sistem din țările vecine la capitolul stabilirii modalităților de calculare a capacității, a mecanismelor de gestionare a congestiilor și asigurarea accesului la rețelele de transport.

4. Identificarea opțiunilor

Au fost identificate două opțiuni:

I. A nu face nimic

Opțiunea I constă în a nu elabora în noua redacție Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic.

În acest context, nu vor fi dezvoltate suficient normele necesare pentru organizarea și funcționarea unei piețe a energiei electrice stabile și competitive. Totodată, Republica Moldova va înregistra dificultăți privind îndeplinirea condițiilor pentru conectarea la ENTSO-E.

II. Reglementare clasică

Opțiunea II constă în elaborarea în noua redacție a Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic.

Fiind elaborat în noua redacție, Regulamentul menționat va stabili o modalitate de alocare a capacităților de transport clară, transparentă și nediscriminatorie, inclusiv pentru piețele pe termen scurt, care va permite o gestionare mai eficientă a capacității transfrontaliere disponibile, calcularea acesteia într-o manieră coordonată de către operatorul sistemului de transport din Republica Moldova și operatorii de transport și de sistem din țările vecine.

5. Analiza și compararea opțiunilor

A nu face nimic

În cazul în care, nu va fi elaborată redacția nouă a Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic:

- a) Nu vor fi stabilite prevederi referitoare la tranzacțiile pentru ziua următoare, esențiale pentru a continua acordurile transfrontaliere care urmează să fie puse în aplicare cu țările din regiune, iar comercializarea energiei electrice pe piețele pe termen scurt ar putea include doar sursele interne de generare, astfel fiind înlăturată concurența, lucru inadmisibil în condițiile Legii nr. 107/2016. În lipsa unor prevederi clare privind modalitățile de alocare a capacității pe orizonturi de timp care ar corespunde cu cele ale piețelor de energie electrică pe termen scurt, dezvoltarea concurenței pe piața angro a energiei electrice va evolua într-un trend net inferior celui regional;
- b) Nu vor fi prevăzute suficiente detalii privind asigurările, garanțiile și procedurile de rezervă care trebuie puse în aplicare pentru licitații, privind returnarea și transferul drepturilor de transmitere, ceea ce contravine principiului eficienței maxime la costuri minime din cauza expunerilor la risc mai mari pentru operatorul de sistem și nemijlocit costuri mai mari pentru consumatorii finali. Lipsa procedurilor de rezervă va rezulta în pierderi financiare atât pentru operatorul sistemului de transport cât și participanții la licitațiile pentru alocarea capacității interconexiunilor din cauza problemelor tehnice apărute la sistemul informațional de organizare a procesului de alocare a capacității și imposibilității realizării unor tranzacții care ar eficientiza costul final pentru consumatorul final;
- c) Nu va fi prevăzută nici o procedură explicită a modului de nominalizare și utilizare de către participanții pieții a drepturilor de transmisie. Aceasta ar genera dificultăți pe de o parte operatorului de sistem prin incertitudinea valorii capacității care real va fi utilizată pentru schimbul transfrontalier în momentul concret de timp, ceea ce pune în dificultatea asigurarea stabilității sistemului electroenergetic, și, nemijlocit, a securității aprovizionării cu energie electrică, iar pe de altă parte participantului la piața de energie electrică care deține dreptul de transmisie prin potențiale pierderi financiare datorate neutilizării drepturilor de transmisie deținute;

d) Regulile privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor nu vor urma structura reglementărilor privind alocarea capacității și gestionarea congestiilor stabilite la nivelul Comunității Energetice, fapt care ar crea dificultăți în procesul de atragere a participanților la piața de energie electrică ca factor de creștere a competitivității, piața Republicii Moldova rămânând neatractivă.

Elaborarea noii redacții a Regulamentului - Reglementarea clasică

- Elaborarea Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic în redacție nouă va soluționa elementele deficitare ale cadrului legislativ existent și anume: Vor fi stabilite prevederi referitoare la tranzacțiile pentru ziua următoare, esențiale pentru continuarea cooperării cu țările din regiune. Acest fapt va contribui la eliminarea riscurilor cauzate de incertitudinea valorii capacității pe intervale de timp scurte.

- Stabilirea condițiilor de joc care ar susține dezvoltarea piețelor de energie electrică pe termen scurt, și implicit, creșterea eficienței costurilor.

- Stabilirea cerințelor privind asigurările, garanțiile și procedurile de rezervă care trebuie puse în aplicare pentru licitații, privind returnarea și transferul drepturilor de transmisie;

- Descrierea modalității de nominalizare a intenției de utilizare a capacității pentru care participantul la piața energiei electrice deține drepturi de transmisie, pentru orizonturile de timp ce corespund piețelor de energie electrică pe termen scurt.

În afara celor specificate mai sus, adoptarea redacției noi a Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic în redacție nouă va contribui prin atingerea obiectivelor specificate în secțiunea 3 a prezentei analize.

Costuri:

- Costuri aferente implementării de către operatorul sistemului de transport a platformei electronice destinat gestionării procedurii de alocare a capacității. La moment costurile respective nu pot fi estimate deoarece nu se cunosc condițiile și circumstanțele în care platforma respectivă va fi implementată de operatorul sistemului de transport în comun cu operatorul sistem de transport din Ucraina (fie va fi elaborată de către un dezvoltator de programe software, în baza unui caiet de sarcini prestabilit sau va fi achiziționată o platformă existentă), și nici prețul unor potențiale oferte pe piața existentă.
- costuri legate de instruirea personalului operatorului sistemului de transport, a operatorilor sistemului de distribuție și a altor participanți la piața energiei electrice referitor la prevederile Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic. Ținând cont de experiența anterioară, se estimează că în cadrul unei întreprinderi, în special a celei care prestează servicii de interes public, instruirea continuă a personalului face parte din activitățile curente.

Beneficii:

- asigurarea tratament echitabil, referitor la accesul nediscriminatoriu la capacitatea interzonală pentru participanții la piața energiei electrice;
- asigurarea realizării unei alocări transparente a capacităților interconectorilor sistemelor electroenergetice pentru solicitanți și a unui mecanism transparent privind gestionarea fluxurilor financiare provenite din tranzacțiile transfrontaliere de energie electrică prin rețeaua electrică de transport ;

- contribuția la funcționarea și dezvoltarea eficientă și pe termen lung a sistemului de transport al energiei electrice și a sectorului energiei electrice;
- promovarea concurenței la generarea, comercializarea și furnizarea energiei electrice;
- asigurarea și îmbunătățirea transparenței și fiabilității informațiilor, creând un mecanism transparent de gestionare a congestiilor;
- asigurarea alimentării cu energie electrică;

6. Implementarea și monitorizarea (se completează pentru analiza complexă)

Intervenția dată nu necesită o analiză complexă.

7. Consultarea

Regulamentul privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic va avea impact asupra participanții la piața angro de energie electrică care doresc să utilizeze interconexiunile cu țările vecine pentru procurarea/vânzarea energiei electrice.

În acest context, Agenția va plasa AIR și proiectul Regulamentului pe pagina web oficială a Agenției pentru a fi accesibile publicului larg în scopul prezentării propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestora. Suplimentar, AIR și proiectul Regulamentului va fi consultat cu Ministerul Economiei și Infrastructurii, operatorul rețelei de transport Î.S. „Moldelectrica”, titularii de licențe pentru distribuția energiei electrice Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., S.A. „RED Nord”, Asociația Consumatorilor de Energie din Moldova, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, Confederația Națională a Patronatului, Centrul pentru protecția drepturilor consumatorilor și Federația “CONDRUMAT”.

Toate obiecțiile și propunerile vor fi examinate de către Agenție, luându-le în considerație la îmbunătățirea proiectului Regulamentului privind accesul la rețelele electrice de transport pentru schimburile transfrontaliere și gestionarea congestiilor în sistemul electroenergetic. După examinarea propunerilor și a obiecțiilor, Agenția va convoca ședințe de lucru pentru a discuta problemele apărute și pentru a identifica de soluții rezonabile, acceptate de părțile implicate.